

NARODNI DNEVNIK

Izhaja vsak dan opoldne, izjemši nedelje in
praznike.

Mesečna naročnina: V Ljubljani in po pošti:
Din 20.—, inozemstvo Din 30.—.

Neodvisen političen list.

UREDNIŠTVO:

SIMON GREGORČIČEVA ULICA ŠTEV. 13.

TELEFON ŠTEV. 552. 6

UPRAVNIŠTVO: KONGRESNI TRG ŠTEV. 8.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po tarifu.

Pisnim vprašanjem naj se priloži znamka
za odgovor.

Račun pri poštnem ček. uradu štev. 13.638.

Nemčija.

V prihodnjih dneh se odloči, če bo Nemčija sprejeta v Zvezo narodov in s tem zopet postavljena v isto vrsto kot njeni zmagovalci. V slučaju, da je Nemčija sprejeta, se začne s tem nova faza evropske zunanje politike. Kajti kakor pomeni na eni strani sprejem Nemčije trenutno izmirjenje med njo in njenimi zmagovalci, tako dobi na drugi strani Nemčija s tem mnogo svobodnejše roke za eventualne cilje, ki ne bi bili povsem v skladu z nameni društva, v katero je bila sprejeta. Zato ni nezanimivo gledati, kako stališče zavzemajo pri tem politične stranke v Nemčiji in sosedje Nemčije.

Levičarske stranke izjemši komuniste, so za to, da vstopi Nemčija v Zvezo narodov. Ker niso organi teh strank do sedaj zastopali ideje revanše, bi to kazalo, da se je močna plast nemškega naroda sprijaznila s sedanjo usodo in da si obeta, da se bo doseglo več mirnim potom kot pa z zelo riskantno novo vojno. To bi bil vsekakor velik napredek v primeri s predvojnimi stanjem v Nemčiji.

Negotovo je, kaj nameravajo konservativci in patrijoti različnih nijans. In da je ta del naroda danes še izredno močan, nam kaže izvolitev Hindenburga za predsednika in nedavno ljudsko glasovanje glede razlastitve knezov. In ravno konservativci so zavzeli jako pitijsko stališče. V zaupnem glasovanju v odboru za zunanje zadeve so bili proti temu, da bi vstopila Nemčija v Zvezo narodov, v javnem pismu pa se je izrekel njih vodja, grof Westphal za to, da vstopi Nemčija v Zvezo. Možno in celo zelo verjetno je, da uvidevajo tudi konservativci, da je za Nemčijo trenutno neobhodno, da vstopi v Zvezo, da pa se ti krogi ne upajo priznati pred narodom, saj bi to pomenilo popolno kapitulacijo v notranji politiki, ki je bazirala cel povojni čas na obnovitvi monarhije in klicu po novi revanšistični vojni. Če so torej tudi konservativci uvideli, da je lažje govoriti o revanši kot izvesti jo, da je bog visoko in car daleč, potem ne bi bilo neupravičeno upanje, da postanejo sanje o Pan-evropi prej ali slej resničnost.

Vendar se zdi, da sosedje Nemčije, zlasti Francija, ne vidi te perspektive v tako rožnatih barvah. Narod, ki ima v sebi toliko življenjske moči, kot je ima danes Nemčija, se le v stiski trenutno zateče k pacifizmu, drugače pa računa na svojo moč, če nese to več kot pacifizem. In Nemčiji pacifizem ne more vrniti tega, kar je zgubila. Zveza narodov ne bo dala Nemčiji Alzacije niti Šlezije, tudi združitev z Avstrijo se bi dala le težko izvesti v okviru statuta Zveze. To je eno. Drugo pa je, da se tudi med člani Zveze, velikimi in majhnimi, kažejo sumljive difference glede različnih vprašanj. Zato se človek nehote spomni na svoječasno nekoliko groteskno trditev, da želi vstopiti Nemčija v Zvezo narodov zavoljo tega, da jo čimprej razbije. Kajti če se bodo nesoglasja v Zvezi poglabljala, je nazadnje možno, da se začnejo v Zvezi oblikovati razne čisto nemiroljubne antante po vzoru predvojnih.

Tako bi izrabila Nemčija vstop v Zvezo v to, da se iznebi doma kontrole in se neovirano pripravlja za obračun s svojimi nasprotniki. Ali res zasleduje taktika konservativcev ta cilj in ali je ta načrt sploh izvedljiv, vse to bi bilo samo ugibanje; gotovo pa je eno: da bodo gledali sosedje na Nemčijo pri njenem eventualnem vstopu v Zvezo narodov s takim nezaupanjem, ki ne obeta ravno najplodovitejšega sodelovanja.

Arbiter.

Interpelacija proti dr. Nikiću.

Beograd, 2. septembra. Interpelacija poslancev Hrvatskega seljaškega kluba proti dr. Nikiću je v vseh beograjskih krogih napravila mučen vtis. Ta interpelacija je bila edini predmet razgovorov včerajšnjega sicer politično skoro mrtvega dne. Vsi politični ljudje se zlasti zanimajo, kakšne posledice bo imela ta interpelacija. Vsi so si na čistem, da tak nastop poslancev druge vladne stranke ne more ostati brez rezultata.

Včeraj je predsednik skupščine Marko Trifković obvestil predsednika vlade, da je prejel interpelacijo dr. Kežmana in tovarišev proti dr. Nikiću. Sklenjeno je bilo, da se besedilo interpelacije objavi. To vest v vseh političnih krogih živahno komentirajo.

Dr. Nikićev odgovor na interpelacijo.

Beograd, 2. septembra. Minister za šume in rudnike dr. Nikić je na vprašanje, kaj misli o interpelaciji, ki je bila vložena zoper njega, odgovoril sledeče: Do tega trenutka mi ni poznano niti besedilo interpelacije. Vem samo tisto, kar je bilo v časopisih naštet. Na to interpelacijo sem prav mirno čakal, ker imam vest čisto. Vedel sem, da ne morejo nič najti. Pri tem pa sem si že naprej mislil, — ker se da lahko vsaka stvar s preobračanjem in napihjenjem povečati —, da se bo cela stvar spremenila v njihovo blamažo in dokazala njih skrajno plitkost.

Vzemimo prvo stvar: nakup gozdov grofa Erdődyja. To se je izvedlo, ker so se za to energično zavzemali poslanci tistih krajev. Ti poslanci so še danes v Radićevem klubu. O stvari se je tudi v klubu razpravljalo. Tedanja ministra Šte-

Demokrati so interpelacijo sprejeli s simpatijo in naglašajo, da jim je simpatična vsaka akcija, ki se vodi proti korupciji, pa naj pripada napadenec tej ali oni stranki. Demokrati so mnenja, da bo imela interpelacija svoj odjek tudi v politični situaciji.

V vrstah radikalnega centra ne pripisujejo interpelaciji posebne politične važnosti. Pašićevi radikali pa so mnenja, da je predložitev te interpelacije začetek konca Uzunovićeve vlade. Oni naglašajo, da je skrajni čas, da se politična situacija razbistri in da vzame sam Pašić v svoje roke iniciativo tako v strankarskih, kakor v državnih poslih.

fan Radić in Pavle Radić pa sta postavila svoje podpise na predlog o tem nakupu. Nakup se je izvršil točno po tem predlogu in na osnovi odločitve ministrskega sveta.

Nekatere druge stvari, ki se naštevajo v interpelaciji, so bile dovršene še pod mojim prednikom.

Jaz bom na vse točke interpelacije odgovoril v javnosti, brž ko dobim v roke besedilo interpelacije. Potem se bo videlo, da so moji nasprotniki ne samo neradni revolucionarji in otročji politiki, temveč tudi neškrupulozni klevevniki. Baval se bom pa za tem tudi nekoliko z gospodi, ki so podpisali interpelacijo. Če bi gospodje držali interpelacijo tajno in bi je ne hoteli izročiti v javnost, Vam obljubljam, da jo bom jaz takoj, ko mi bo sporočena, objavil.

SVEČANA PROSLAVA PRESTOLONASLEDNIKOVEGA ROJSTNEGA DNE.

Beograd, 2. septembra. Odrejeno je, da se bode za rojstni dan prestolonaslednika Petra dne 6. t. m. v vseh cerkvah vršile slovesne službe božje. V cerkvah na sedežih velikih županov se morajo po ukazu notranjega ministra udeležiti službe božje vsi veliki župani. Vojsko bo v vsakem kraju zastopal častniški zbor. Izdano je za ta dan mnogo dovoljenj za ljudske proslave in veselice. Društva, ki so pod zaščito prestolonaslednika, bodo njegov rojstni dan praznovala s svečanimi sejami. Školska društva bodo imela ta dan javne telovadne nastope.

MAKSIMOVIĆ V DUBROVNIKU NA ODDHU.

Dubrovnik, 2. septembra. Včeraj je došel sem v avtomobilu notranji minister Boža Maksimović, ki bo ostal tu na odmoru štiri do pet dni. Danes poseti minister velikega župana.

DELO ZA NOVI DAVČNI ZAKON.

Beograd, 2. septembra. Včeraj je bila seja odbora za davčni zakon. Sprejeti so bili člani 83 do 86, ki govore o davčni osnovi podjetij, ki so obvezana javno polagati račune. Danes bo odbor nadaljeval svoje delo.

NEMŠKI IN MADJARSKI MONARHISTI SE GIBLJEJO.

Dunaj, 2. septembra. Včeraj je došel na Dunaj nadvojvoda Friderik, bivši vrhovni poveljnik avstroogrške vojske ter je takoj odpotoval naprej v Budimpešto. Doznalo se je, da se je te dni vršil v Münchenu razgovor glede vprašanja madžarskega prestola.

Vladna pomoč poplavljenecem.

Beograd, 2. septembra. Včeraj ob 12.30 je predsednik vlade Uzunović nenadoma sklical sejo ministrskega sveta, ki so se je udeležili vsi ministri, kolikor jih je v Beogradu. Na seji je bilo sklenjeno, da se določi vsota 8 milijonov kot podpora za poplavljenec. Ta denar se izroči »Rdečemu križu«, da ga uporabi za zgradbo hiš, ki morajo biti še pred zimo gotove. Prometni minister bo moral določiti kredit za prevoz materijala za zidanje hiš.

FINANČNI ODBOR BO V KRATKEM SKLICAN.

Beograd, 2. septembra. Včeraj je predsednik skupščine dolgo časa konferiral s predsednikom finančnega odbora dr. Radonjićem. Pri tem sestanku je dr. Radonjić razložil vse vzroke, ki ovirajo finančni odbor, da ne more delati ter je prosil predsednika skupščine, naj razvije akcijo, ki bo te vzroke odstranila. Finančni odbor bi moral pričeti delati še pred 15. tega meseca, ker mora izvršiti zelo važne posle.

RADIĆ O ODNOSAJIH S ČEHI.

Praga, 2. septembra. Urednik lista »Deutsche Post« v Tropavi se je razgovarjal z Radićem, ki je izjavil, da so odnosi med Hrvati in Nemci prav dobri. Hrvati vedo ceniti nemško kulturo. Odnosi Hrvatske in Čehoslovake so nekam napeti, ker so se izjavili Čehi proti sporazumu Hrvatov s Srbi. Radić je rekel, da bo še letos meseca septembra in oktobra napravil potovanje v Prago in nato na Slezsko, da bo spoznal tamošnje razmere.

TRIFKOVIĆEVO PISMO NAČELNIKOM PARLAMENTARNIH KLUBOV.

Beograd, 2. septembra. Včeraj je predsednik narodne skupščine Marko Trifković poslal vsem predsednikom parlamentarnih odborov pismo, v katerem opisuje splošni politični položaj in gospodarsko finančno krizo ter poziva vse odbore, da se požurijo z ureditvijo materijala za seje narodne skupščine. V pismu opozarja predsednik odbora, da je od njih odvisno, ali se bo mogla narodna skupščina sklicati za 1. oktober ali ne.

PAZNE NADE.

Beograd, 2. septembra. V radikalnih krogih nestrpno čakajo na povratak Dragovića iz Monte Carla. Izgleda, da bi imel Dragović prinesiti od Pašića zelo važna sporočila, ki so v zvezi z akcijo pašićevcev.

LAŽNIVA ŽALOST.

Sofija, 2. septembra. Organ zunanjega ministra »Mir« v nekem članku obžaluje, da se je med Grčijo in Jugoslavijo sklenila prijateljska pogodba, češ, da je s tam onemogočeno ujedinitve Slovanov na Balkanu.

PEKINSKA VLADA PROTI SOVJETOM.

Pariz, 2. septembra. Po vestih iz Pekinga je kitajska vlada sklenila, da sama izroči potne liste sovjetskemu poslaniku Karahanu, ker sovjetska vlada ni hotela ustreči zahtevi Kitajske glede odpoklica tega poslanika. Po vestih iz Moskve bo Karahan poklican v Moskvo na referat.

PRED REVOLUCIJO V ŠPANILJ.

Pariz, 2. septembra. Potniki, ki prihajajo iz Madrida, pripovedujejo, da so železniške proge v Španiji zasedene od vojaštva. Na postajah je videti prebivalstvo z crožjem.

Preklican sklep dr. Puca.

Kakor smo včeraj na kratko poročali, je ljubljanski magistrat preklical sklep predsednika gerentskega sveta dr. Puca in odredil, da se za 1. september določi občni zbor Zveze slovenskih gremijev ne vrši.

V nedeljo, dne 29. t. m. je bil namreč odposlan Zvezi trgovskih gremijev in za drug za Slovenijo tale dopis.

Zvezi trgovskih gremijev in zadrug
v Ljubljani.

Na osnovi razpisa ministrstva trgovine in industrije z dne 25. avgusta 1926, l. No. 1209, je veliki župan ljubljanske oblasti z razpisom z dne 28. avgusta 1926, O. br. 2401/2 naročil mestnemu magistratu ljubljanskemu, da takoj odredi, da se sklicanje občnega zbora Zveze trgovskih gremijev in zadrug za Slovenijo v Ljubljani, ki bi se v smislu tam, odloka z dne 14. julija 1925, št. 17.908/ref. II. imel vršiti dne 1. septembra 1926 v Kranju in na katerem bi se imela izvršiti ponovna volitev zveznega odbora in računskih pregledovalcev, odloži do končne odločbe o pritožbi g. Ivana Jelačina kot načelnika imenovane zveze proti tam, odloku z dne 14. julija 1926, št. 17.908/ref. II., s katerim je magistrat razveljavil na rednem občnem zboru dne 28. junija 1926 v Kranju izvršeno volitev zveznega odbora in računskih pregledovalcev. Do tedaj vodi zveze posle stari odbor, ki pa se mora, ako sedaj ni pravilno sestavljen, izpopolniti v smislu § 16 zveznih pravil.

Zveza izvoli vzeti te odredbe v vednost in se po njih ravna. Tukajšnji odlok z dne 14. julija 1926, št. 17.908/ref. II. je s tem preklican.

Magistratni direktor: Dr. Zarnik.

Da bo vsebina tega dopisa čisto jasna, treba, da malo obširneje povemo zgodovino tega dopisa, zlasti še, ker je ta zgodovina nad vse značilna, kako se pri SDS spoštuje volja trgovstva.

Dne 28. junija se je vršil v Kranju občni zbor Zveze trgovskih gremijev in zadrug. Na tem občnem zboru je bilo zastopanih od 27 gremijev in zadrug 24 s 106 delegati. Za sklepčnost občnega zbora pa je bila potrebna navzočnost samo 38 delegatov.

Poročilo predsednika Zveze, g. Jelačina ml., ko tudi vsa ostala poročila so

bila soglasno sprejeta in odobrena. V imenu navzočih delegatov se je g. Elsbacher (ki menda sedaj kandidira na esdeesarski listi) zahvalil načelnstvu Zveze za njegovo uspešno delo. Zahvala g. Elsbacherja je bila od vsega občnega zbora soglasno odobrena in je s tem jasno povedano, da ni bilo nobenega odpora proti načelnstvu Zveze.

Koncem občnega zbora, ki je potekel v najlepšem soglasju, je dal načelnik Zveze na glasovanje predlog, da se ves stari odbor do konca leta ponovno izvoli. Volitve so se nato vršile in zapisnik o tem, ki ga je podpisal in sestavil g. Ivan Mohorič, tajnik zbornice, pravi dobesedno sledeče:

(G. Jelačin) »pozivlje vse delegate, ki so za ta predlog (da se izvoli stari odbor do konca leta), da se dvignejo raz sedežev. Velika večina delegatov vstane.«

S tem je menda dovolj jasno povedano, da je bila velika večina delegatov za predlog in da so bile volitve pravilno in v redu izvršene.

Niso pa bili tega mnenja gospodje: Weixl, Zebal, Kavčič (družabnik tvrdke Rosman in Tschurn), Petovar, Ernest Hieng in drugi, ki so se proti volitvam pritožili na ljubljanski magistrat, češ, da so bile volitve per acclamationem napadne.

Gerentski svet je rekurzu teh gospodov ugodil in določil, da sme voditi posle Zveze stari odbor le do 1. septembra, tedaj pa se mora vršiti nov občni zbor, ki bo izvolil novi odbor.

Proti temu sklepu pa se je pritožil g. Ivan Jelačin ml., in ker se je za stvar zanimal tudi g. trgovski minister dr. Krajač, je bilo njegovemu rekurzu tudi hitro ugodeno ter sklep predsednika gerentskega sveta — preklican.

To je suha zgodovina preklicanega sklepa in ta suha zgodovina nadomešča vsak komentar.

Boj za Zbornico.

VOLITVE SO TAJNE.

Če bi Vas hoteli esdeesarski magnati terorizirati, tedaj si zapomnite, da so volitve tajne in da je tajnost volitev tudi zjamčena. Vse grožnje esdeesarjev so torej brez cene.

Kako se pravzaprav imenuje lista esdeesarjev?

Najprej so objavili v »Jutru« in v »Slovenskem Narodu«, da se imenuje lista esdeesarskih trgovcev: združena stanovska lista gremijev. — Včerajšnje »Jutro« pa že piše, da se imenuje samo: stanovska lista trgovskih gremijev. Združenje je torej že padlo v vodo. Skoraj bo padlo v vodo tudi stanovsko ime in ostalo bo le to, kar je resnično, to je, da je to esdeesarska lista najpristnejše sorte.

Če bi le malo pomislili...

Esdeesarski listi pišejo, da je Jelačin-Ogrinova lista strankarska lista. Če bi ljudje le malo pomislili, bi take neum-

nosti nikdar ne napisali. Za Jelačin-Ogrinovo listo so vse slovenske stranke razven SDS. Vprašanje nastane sedaj, zakaj so se vse te stranke združile. Mar zato, da vidijo v Zbornici strankarsko politiko, da trobi vsak svojo? Kako pa je potem za božjo voljo prišlo med njimi do sporazuma? Na to vprašanje naj nam odgovore brihtni agromerkurski konzumarji, če morejo!

Ampak ne morejo, ker je resnica preočita, da so se vse stranke združile zato, da bo enkrat konec strankarske politike SDS v gospodarstvu!

Seveda, tudi svetovno »Jutro«.

Zalostna slava »Slovenskega Naroda«, da je privlekel na dan eno največjih traparij, kar jih je doživelo naše politično življenje, ni dala miru »Jutru«, ki je smatralo za potrebno, da modrovanje »Slovenskega Naroda« pogreje. Ampak »Jutro« ga še bolj pihne ko »Slovenski Narod« in pravi, da je to, da kandidirata g. Jelačin v 4., g. Ogrin pa v 3. katego-

riji dokaz, da sploh ne bosta dobila niti 8 mandatov.

Sploh nobenega ne bosta dobila, če bi seveda mesto volilcev odločevalo — »Jutro«. Ampak to se bo žalibože zgodilo šele tedaj, ko bo šlo za univerzo pod vrhniškim mostom.

Ze zopet nas citirajo.

Volilni boj je čisto prevrnil vsa dobra načela in vse dobre sklepe »Jutra«. Tako ponosni so bili na svoj bojkot, sedaj pa nas svetovno »Jutro« kar vsak dan citira. Samoposebi se razume, da je »Jutro« pri tem tako gentlemansko, da nas imenuje z nepravim imenom.

Agromerkurska konzumarska lista

še vedno ni objavljena. Bog ji daj lahek porod, zakaj njena lahka smrt je zjamčena.

Zakaj ne objavijo svoje liste:

Silno gostobesedni so sicer esdeesarski listi, toda kljub vsej njihovi gostobesednosti javnost ni mogla niti tega izvedeti, kdo pravzaprav kandidira na neslavni esdeesarski trgovski listi. Kdaj bo vendar ta lista objavljena? Ali je mar gospodje še niso mogli sestaviti?

»Slovenski Narod« je tudi včeraj na naš odgovor neslavno utihnil in ni volitev v zbornico niti omenil. Upamo, da se v kratkem opomore ter pride do sapa in nato slovensko javnost razveseli s kako ženialno modrostjo.

Pašić se ne vrne več v vlado.

Koliko nad so stavili naši gospodje esdeesarji na g. Pašića, kako zlate čase so si obetali, ko pride g. Pašić zopet na vlado, pa vse te nade so danes za večno splavale po vodi.

»Politički Glasnik«, ki je več ko enkrat dokazal svojo dobro informiranost o naših notranje političnih dogodkih piše namreč tudi o govoricah glede povratka Pašića na vlado. Pravi, da sicer o tem pošicevci silno mnogo govore, da pa so vse te govorice popolnoma neosnovane, kajti vzroki, ki so spravili Pašića z vlade obstoje danes še ravno tako, kakor tedaj, ko je vrgel St. Radić Pašića.

Glavni vzrok Pašićevega padca je bila njegova slabost do njegove okolice. V sled tega je izgubil zaupanje obeh ustavnih faktorjev in tega zaupanja si ni niti najmanje nazaj priboril. Niti za misliti pa ni na to, da bi mogel Pašić popraviti svoj polcčaj. Vse izjembe, ki so se izvršile v vladi, so se izvršile le v njegovo škodo in tudi Pašicevci začnejo izpregledavati, da mere radikalna stranka tudi brez Pašića varovati svojo pozicijo.

Pa še drug hud poper ima »Politički Glasnik« za naše esdeesarje. Pravi, da je čisto izključeno, da bi se še moglo govoriti o homogeni radikalni vladi. Tisti časi so že čisto minuli in če bi g. Pašić hotel slediti nepremišljenim nasvetom svoje okolice in pričeti odkrito borbo za oblast, potem bi se zgodilo, da bi opozicija, tudi če je trenutno v manjšini, prišla do vlade. Beograjski slučaj dokazuje to le prejasno.

Računi na g. Pašića so se torej esde-

esarjem ravno tako temeljito ponesrečili, ko cela vrsta drugih.

Boj za Tanger.

Francija in Španija sta prišli v resen konflikt. Francija zahteva Tanger za se, a Španija tudi. Tanger je postal političen problem.

Maroška vojna je popolnoma strla vse težnje nacionalističnih elementov za osvoboditev Maroka izpod vpliva zapadnoevropskih držav. Na eni strani so se borili Rifanci in rodovi, ki prebivajo v Rifu in Maroku, na drugi strani pa sta stali v vojnem zavezništvu bogata Francija in Španija. To je bil nacionalni in gospodarski boj, ki so ga bili gospodarski interesi Francije ter Španije z nacionalno-gospodarskimi interesi kolonijalnega naroda Rifancev in Marokancev.

Francija in tudi Španija sta nastopili skupno, kajti Rifanci so se dobro upirali... Ali fizična premoč Francozov in Špancev je kljub žilavosti rifskega naroda dala zmago združenima velisilama. Abdelkrim je podlegel, nacionalna samostojnost Maroka je črtana z dnevnega reda. Moč gospodarskih interesov Španije in Francije je izšla iz boja kot zmagovalka.

Situacija med Španijo in Francijo pa se je sedaj izpremenila. Zmagovalci sta se med seboj skregali radi porazdelitve Maroka. Španija se nikakor ne zadovoljuje s ponudbami njene rivalinje o posesti, temveč zahteva, da se ji izroči najvažnejša točka v Maroku pristanišče — Tanger z okolico. General Primo de Rivera dokazuje na vse mogoče načine, da je naravnost potrebno, da postane Tanger — španski, kajti Španija se mora zavarovati proti vsem nevarnostim, ki prete ali iz Evrope same, ali iz sosednjih afriških držav.

Na trditve Španije pa odgovarja francoska vlada, da je stališče španske vlade napadno — ker zahteva preveč in ker zahteva najvažnejšo točko rifskega ozemlja. Dalje utemeljuje Francija svoje zahteve po Tangerju tudi iz razloga, da je le Francija zmagovalka in nikakor ne Španija, kajti španska vojska je bila velikokrat poražena od Rifancev in vržena celo iz rifskega ozemlja.

Boj za Tanger se je pričel. Španska vlada vztraja pri svoji zahtevi, francoska vlada tudi noče popustiti. Diplomatični boji med obema državama se ostro nadaljujejo. Vsaka vlada hoče pri drugih državah intervenirati za se. Španija se obrača na Mussolinija, Francija na London.

Iz te politične situacije se zna izcimiti oster konflikt, ali celo nov boj, kajti ekonomski interesi i Francije i Španije igrajo zopet največjo vlogo pri »osvojevanju« Tangerja.

Španski diktator, general Primo de Rivera, je nepopustljiv in skrajni šovinist. Možno je, da se izzove vojna katastrofa, kajti razmere med obema rivalinama so precej napete. Francija bi morda že popustila, ali tudi njo tirajo ekonomski interesi za izvojevanje Tangerja.

V splošnem ta boj ne pomeni nič dobrega. Ne moremo niti reči, da ima Francija pravilno stališče, ali pa, da ima Španija pravico do Tangerja. Še več. Trdimo celo lahko, da do Tangerja nima pravice ne Francija in ne Španija, temveč edino le rifski narod, ki tam prebiva in ki se bori za svojo nacionalno emancipacijo. Tako stališče je zavzeto tudi v statutih Zveze narodov, ki daje vsem narodom sveta pravico do samoopredelitve in osamosvojitve.

Rifanci so v svojem junaškem boju bili boj za nacionalno osvoboditev in proti inozemskemu izkoriščanju ekonomskega položaja Maroka. Oni so bili prav tak boj za osvoboditev od Francije in Španije, kot smo ga bili mi Slovenci s habsburško dinastijo.

Parola velikega Wilsona o samoodločbi narodov bi se morala upoštevati i pri francoski i pri španski vladi. Kljub temu, da so ekonomski interesi prisilili Francijo in Španijo, da sta se spustili v boj za Maroko, je treba pomisliti, da so tudi gospodarski interesi Rifancev in Marokancev dvignili v prebivalcih žut za nacionalno in gospodarsko emancipacijo in osvoboditev izpod gospodarskega in političnega vpliva velesil Francije in Španije.

A. Vikin.

Kokalj Marijana:

Mlada Indija.

(Dalje.)

4.

»Trideset let je že, pravi Gaudhi, odkar oznanjujem Satjagraha in živim po njem. Le-ta se razlikuje od pasivne rezistence kakor severni in južni tečaj. Satjagraha je bil ustvarjen, da bo orožje slabotnih, to zadnje pa zato, da dosežemo svoj cilj in ne izključuje fizične sile ali nasilja.

Besedo Satjagraha sem ustvaril jaz, ko sem bil v Južni Afriki in pomeni etimološko: da se držimo resnice, ali Moč Resnice. Imenoval sem jo tudi Moč Duše ali Moč Ljubezni...

Modrost Satjagraha brani resnico tako, da ne trpi nasprotnik, ampak človek sam. V politiki pa pomeni borbo proti krivičnim postavam, katerih noče uvideti zakonodajalec. Ako se noče udati, vam ne preostaja drugega kakor, da pretrpite surovo nasilje, ker ste prestopili »zakone«. V očeh javnosti (angleške!) je Satjagraha civilna neubogljivost ali civilna rezistenca; in civilna je v tem smislu, ker ni kriminelná.

Zločinec zlomi zakone, čisto drugače je pa z onim, ki se upre civilno. On ved-

no spoštuje zakone države, v kateri živi, pa ne iz bojazni vsled odredb, ampak zato, ker je zakonodajna potrebna človeški družbi. Če je pa krivičnost prevelika, prelomi on zakon in trpi mirno kazen, ki jo predvideva zakonodajstvo.

5.

Meni je lepota in mogočnost Satjagraha tako velika in modrost tako priprosta, da jo lahko oznanjujem otrokom. Oznanjeval sem jo tisočim možem, ženam, otrokom, imenovanim skupno: »Indijci združeni s pogodbo« in doživel sem krasne uspehe.

6.

Ko so bili uveljavljeni zakoni Roviati (l. 1919.), ki omejuje popolnoma že itak redko svobodo Indijcev in ki so sramotni za svobodnega človeka, sem oznanil 6. april za dan molitve, posta in počitka. Z navdušenjem so sprejeli vsi Indijci moj razglas. Hotel sem seznaniti vse s Satjagraha, tudi one, ki še niso poznali našega pokreta. Razdeljevali smo mojo brošuro o »Homerule«, prestavo Ruskina Unto this last etc.

Ta dan so se pa nehali bati ljudje oblasti, katere so jih do zdaj zatirale. Iz miru je vzkipele in dr. Satjagapal me je prosil, da naj pridem v Auritsar (kjer še nisem bil nikdar), razložiti razburje-

nemu narodu filozofijo miru — Satjagraha. — Za to vabilo so znale oblasti in tudi za moje mirovne smernice.

Šel sem. V Palvalu so me aretirali ter prepeljali zelo vljudno v Bombay, kjer so me izpustili 10. aprila.

Največ sem deloval med rajati (kmeti). Miss Ansuya Sarabhaj je delovala z menoj med predicami, katere jo obžujejo, ker je tako ljudomila.

7.

Kdor je zasledoval Sahitaja Sammelans (literarni kongres) je spoznal, da naše nacionalno prebujenje ni samo politično. Mi damo odslej naši misli v indijskih jezikih mesto, ki jim gre v našem narodnem življu. Prerokovanja Raja Ram Molian Roy, da bo postala Indija angleška pokrajina, je neutemeljeno. Res je, da govore po mestih slabo angleščino in da je angleščina uradni jezik iz komoditete nekaterih gospodov, toda, da bi milijone naučili tujega jezika — je neumnost.

Do sedaj je bila angleščina glavni jezik na indijskih univerzah in ni izključeno, da bo prišla doba, ko bodo uveljavljeni indijski jeziki na teh visokih šolah.

Bilo je, ko je bil sanskrit jezik indijske (hindu) filozofije, zakaj se ne bi iz-

popolnil ta živi jezik tudi z znanstvenimi izrazi?

8.

V Anvütsaru, kamor je bil namenjen Gaudhi, je izbruhnil upor in kakih 20 Indijcev je bilo obsojenih na smrt.

Gaudhi pravi: Pripravljajmo se v miru k najhujšemu. Če so obsodbe pravične in so obsojenci res morilci, ali pa da so nameravali pobijati, zakaj bi ušli kazni? Če pa resnično niso storili zločina, katerega jih dolže, (kakor je v resnici ta slučaj), zakaj bi ušli mi usodi vseh onih, ki se hočejo dvigniti višje? Če smo se res hoteli dvigniti, zakaj bi se bali žrtv? Noben narod se še ni bil osvobodil brez žrtv in o žrtvi govorimo, kjer je nedolžnost in ne zločin.

(3. marca 1920.)

9.

Kadar trdi človek, da ni nasilen, se ne sme razjeziti nad onim, ki ga je raztogotil. Ne želi mu zla; želi mu dobro; ne kolni ga; ne trpinči ga. Nenasilnost v tem smislu je popolna nedolžnost. Nenasilnost izobčeje vsako slabo hotenje napram vsemu, kar živi. Obsega celo manj vredna bitja kot človek in ne izjema škodljivih žuželk in živali. Te stvari niso bile ustvarjene zato, da bi mi na njih zadoščovali našemu nagonu uni-

Ponosni so na svoje reakcionarstvo.

Brez dvoma je, da se nahaja današnja demokracija v krizi in noben iskren demokrat tega tudi ne taji. Toda kriza ne izhaja iz demokracije misli same, temveč iz razoranosti povojnih časov ter iz prerode, ki ga kakor po vseh velikih stresljajih doživlja človeštvo tudi danes. Samo plitvež pa mora iz današnje krize demokracije sklepati, da je demokracija misel sama na sebi napačna in da je njeno nasprotje: diktatura, pravilna. Samo plitvež ali pa človek s sebičnimi in oblastoželnimi nameni more to trditi, ker ga dejstva na vsakem koraku postavljajo na laž.

Najboljše se danes vendarle živi v demokracijah in o tako visokem življenjskem standardu, kakor si ga je priboril ameriški, angleški, švicarski in nordijski delavec, ne more v deželah diktature niti sanjati inteligent z akademično naobrazbo. Deset šilingov ali okoli 135 dinarjev dobiva najslabše plačani angleški rudar, ki vsled te plače že stavka mesece dolgo, le redki pa so inteligenti v deželah diktature, ki prejemajo tako plačo. Vrednost demokracije, kakor vsake uredbe, pa se spozna le tam, kjer je dobro izpeljana. Švica, Amerika, Anglija, nordijske države, Holandska itd., to so primeri pravih demokracijskih držav, ne pa kakšna Turčija, kjer se demokracija uveljavlja z vešali, da o drugih psevdodemokracijskih državah niti ne govorimo.

Ni pa na svetu danes niti ene države z diktaturo, kjer bi živeli ljudje dobro. Puščamo na stran vse politične persekucije, popolno pomanjkanje vsake osebnosti svobode, kar mora nujno vedno pozročiti diktatura, temveč omejimo se le na gospodarski moment. Od sovjetske Rusije, diktature na skrajni levi, pa do Mussolinijeve diktature na skrajni desni, vlada v vseh deželah diktature skrajna gospodarska kriza in neizmerna beda ljudstva. Tako znane so te stvari, da jih niti omenjati ni treba in zadostuje tudi za tiste, ki sploh nočejo ničesar videti, dejstvo, da se končuje Mussolinijeva akcija reševanja gospodarske krize s tem, da bodo imeli v Italiji od 1. septembra dalje samo črn kruh.

Nihče se ni dokazal napačnosti demokracije misli in vsa zgodovina človeštva dokazuje, da je samo ljudovlada zanj dobra in koristna.

Ampak v demokraciji ni pšenice za reakcionarje in nasilnike, v demokraciji ni prostora za samovolje poedincev in edtod vsa njih jeza proti demokraciji, edtod pa tudi nečuvven izpad »Orjuna« proti demokraciji.

Čujte, kako si upa ta list psovati demokracijo in nared. Tole čitamo v zadnji »Orjuni«:

Častilec mase in demokracije. Dočim obračunava polovica sveta zelo odločno in na globoko s prividi gnile demokracije, njenega neboljčnega paraličnega parlamentarizma in češčenjem golih mas, pa vstajajo med nami ljudje, ki vidijo v se-

danji brezupni situaciji edini spas v demokraciji in masah. Mase volilcev in njih topoglavno manipuliranje z volilnimi kroglicami, to je ideal, ki je dal radikalom 80% vseh občin v absolutno vlast. In kaj je vendar ta toliko občežvana masa? Orjak brez mozga, brez trohice pameti, glup kakor noč in predan vsem mogočim čutom, ki ga zamorejo tirati iz skrajnosti v skrajnost. Večno erozije v rokah Brutov in Antonijev, kdor mu pač bolje prija v njegovih najnižjih instinktih. Dovolj je že bilo klasičnih dokazov njene popolne nesposobnosti in njene cene je danes vreden vsakdo, ki še veruje, da bo pri sedanjih pokvarjenih politiki zasnila zvezda spasa izza volilnih skrinj in po delu gumijevih kroglic, poklonjenih v zaupanje komurkoli. Številka je samo materijala in ne pomenja prav nič več kakor vsoto.

Gospodom hipernacionalistom okoli »Orjuna«, ki tako rohne proti demokraciji, bodi povedano, da je »tista toliko občežvana masa«, narod, iz katerega so tudi oni izšli. In ko govorijo ti hipernacionalisti o »orjaku brez mozga, brez trohice pameti, ki je glup kakor noč in predan vsem mogočim čutom«, tedaj govorijo o jugoslovenskem narodu, o onem narodu, ki je ustvaril Jugoslavijo. Zakaj tista »masa«, ki odločuje z volilnimi kroglicami, je odločala tudi s svinčeni, da je postala Jugoslavija, ne pa tisti čvekači, ki psujejo narod, ker si ne pušči zapovedovati od ljudi, ki niso še nikjer pokazali svoje sposobnosti.

Ni se bolj mogla »Orjuna« diskvalificirati, kakor se diskvalificirala s svojim napadom na demokracijo in naš narod. Ni pa tudi mogla bolj pokazati svoje prave narave in svojih pohlepov, ko je jasno razgalila svojo željo po vladi.

Ampak s psovanjem demokracije se več ne pride do vlade in enako se ne pride z gledanjem na narod kot na kako zacstalo maso. Na vlado se pride le z delom, s pozitivnim in resnim delom, ki ga pa »Orjuna« žal še nikjer pokazala ni.

Ali mar zato vsa jeza na demokracijo?

Kratke vesti.

Francija namerava zopet imenovati v Nemčiji svoje vojaške atašeje, kar bi pomenilo bližen odpoklic mednarodne vojaške kontrolne komisije.

General Vupejfu je bil v bojih s kantonsko armado ranjen. Njegova armada je v razsulu.

Francoskim uradnikom so bile plače s 1. septembrom zvišane za 12 odstotkov ali najmanj za sto frankov mesečno.

Kondilis je izdal na grške oficirje povelje, da se niti najmanj nimajo mešati v volilni boj.

Izjemno stanje vsled rudarskega štrajka je angleški parlament z 232 glasovi proti 91 podaljšal za en mesec.

zaslužek. Angleži so izpodrinili to domačo industrijo z importiranim blagom. Ljudje so začeli obuboževati.

Domača tkanina se imenuje na severu khaddar in khaddi v Bombayu. Hvaležen sem Sarala Devi, ki je pokazala umetnost izdelovanja sari (obleke) iz khaddarja. Ona je nosila vedno sari iz najfinjše dekaške svile in muselina in ni bila nič manj vredna v svojem prostem sari, ki ga je nosila v »Narodnem tednu«. Njen stari stric Sir Rabin-drath Tagore jo je blagoslovil, ko jo je videl tako oblečeno.

Če navajam ta slučaj za vzgled, povem, da sta Tagore in Sarala človeka, ki veljata za največja umetnika v Indiji.

Zame je khaddar drugače umetniški kot dakaški muselini vsled spominov, kateri se v njem združujejo. Khaddar živi danes one, ki so umirali od gladi. On živi ženske, katere smo rešili sramotnega življenja; živi one, ki niso hotele delati in so se prerokale med seboj, ker niso imele dela. Khaddar ima torej dušo, osebnost.

Khaddar je za perilo, obleke, posteljnine etc.

Svetujem vsem onim, ki hočejo pomagati revnim in razdedinjenim, da naročijo khaddar pri ravnateljstvu Satjagraha Ashram v Sabarmati.

(Dalje prih.)

Politične vesti.

Interpelacija proti dr. Nikiću izročena. Šele v ponedeljek je izročil dr. Kežman od 35 poslancev HSS podpisano interpelacijo na predsednika vlade proti dr. Nikiću. V interpelaciji se očitajo dr. Nikiću nekorektnosti: 1. zaradi nakupa gozdnega posestva grofa Erdödyja. 2. Vsled podaljšanja pogodbe s podjetjem Virbo. 3. Vsled podaljšanja pogodbe med Brodsko imovinsko občino in Hrvatsko eskomptno banko v Zagrebu. 4. Vsled odobritve pogodbe med Novogradsko imovinsko občino in vlastelinštvom Cernik. 5. Vsled gospodarstva na Steinbeissovem posestvu. 6. Vsled žiriranja s strani podjetja Vardar. 7. Vsled uporabe fonda v ministrstvu za rube in šume. 8. Vsled posredništva poslov Ivana Lončarevića. 9. Vsled prodaje 15 vagonov železa. 10. Ker so bili dani v zakup neki gozdovi apatinski direkciji. 11. Ker je bil nastavljen za gozdarja v Bosni dr. Jambrišak, ki živi stalno v Beogradu in 12. ker je nastavljen v svojem ministrstvu brata, ki tudi nič ne dela. Interpelacija je bila izročena anketnemu odboru, da jo prouči.

Do sestanka skupščine nobene izpremembe v vladi. Tako zagotavljajo in nad vse verjetno je, da se bo tako tudi zgodilo. Ne sicer vsled tega, ker da bi bila vlada tako trdna, da se ne bi mogla nobena izprememba izvršiti, temveč zato, ker je vsaka izprememba v vladi tako nevarna, da je vse veselo, če do sklicanja skupščine ne bo potrebna nobena izprememba. S tem pa naravno ni rečeno, da bi nasprotja v vladi počivala, temveč ta bodo najbrže še rasla, ker je na eni ko na drugi strani tendenca čim bolj mogoče okrepiti sebe na račun drugega. Radikali, ki imajo skrajno vladno moč v svojih rokah, so seveda na boljšem in vedno bolj postaja vidno, da hočejo radikali to svojo prednost tudi dobro izkoristiti. Svojem zaveznikom v vladi dajejo pravzaprav le lepe obljube, med tem pa skušajo čim bolj zmanjšati ugled HSS med volivci. Zlasti naj jim pri tem pomaga dr. Nikić in v tem je tudi glavni vzrok, da nočejo za nobeno ceno pristati na izstop dr. Nikića iz vlade. Vse to je tudi jasno povedal dr. Srškić, ki se je vrnil iz Bosne. Z veseljem, kakršno ne pristojajo koalirani stranki, je pripovedoval beograd. novinarjem, kako da se pričinja v Bosni pojavljati nezadovoljstvo z Radićem. Iz njegovih besed kar domi veselje, češ, še malo časa in koalicijska z radićevci bo nepotrebna. Ta škodoželjnost je najlepša ilustracija notranje vrednosti sporazuma in v tem je tudi vzrok, da ne krene naša država na boljše pota. — Drugo vprašanje pa je seveda, če ni ta škodoželjnost prezgodnja, kajti tudi Radić pazi na svoje pozicije in mogoče je, da enkrat njegova greznja ne bo samo gesta, temveč bridka resnica. In more postati celo zelo bridka resnica, zakaj tudi razmere v radikalni stranki niso ravno najboljše. — Končni efekt vseh teh strankarskih računov pa je, da ni sodelovanje obeh naših najmočnejših strank produktivno, temveč da medsebojna rivaliteta ovira vsako pravo delo. Kakor vedno plača račun te rivalitete tudi pri nas — narod.

Mussolini popravlja valuto. Prvega septembra dobi Italija Morgenovo posojilo v znesku 90 milijonov dolarjev. To posojilo se bo porabilo na ta način, da se uniči 2500 milijonov italijanskih bankovcev, s čemur se zniža državni dolg pri Banca d'Italia od 6.729 na 4.229 milijonov lir. Ostanek v znesku 455 milijonov se porabi za pomnožitev zlatega zaklada Italije, ki bo s tem zrastle po kurzni vrednosti 2.400 milijonov lir.

S fašistovskim denarjem se vodi kampanja proti dr. Benešu. »Pravo ludo« trdi, da financirajo italijanski fašisti boj, ki ga vodijo desničarji proti dr. Benešu. To da dela Mussolini vsled tega, ker je dr. Beneš duševni vodja Male antante in je ta postala Italijanom neprijetna, ker ovira prodiranje italijanskega imperializma v južnovzhodno Evropo. Tudi hoče s tem Mussolini pomagati Vatikanu v njegovem boju s čehoslovaško vlado. — Način boja, ki se vodi proti dr. Benešu, pa je povzročil v samih vrstah narodnih demokratov precej nesoglasij, ker se velik del stranke ne strinja s fašizmom in noče, da bi stranka bila čisto v službi fašizma. Ni izključeno zato, da pride v narodno demokratijski stranki do razkola.

Reorganizacija Sveta Zveze narodov. Pod predsedstvom Motte zborujoča podkomisija za reorganizacijo Sveta Zve-

ze narodov je po daljšem posvetovanju dosegla popolno soglasje. Številno nestalnih mest v Svetu Zveze narodov se poveča od 6 na 9. Doba nestalnih mest traja tri leta in se vsako leto tretjina članov izmenja. Zato se prvo leto voli ena tretjina članov za dobo treh let, ena tretjina za dobo dveh in tretjina za dobo enega leta. Nestalen član pa more biti ponovno izvoljen, če je dvetretjinska večina članov za to.

Tanger naj bo plačilo za stalno mesto v Svetu Zveze narodov. Španska vlada je izročila študijski komisiji za reorganizacijo Zveze narodov spomenico, v kateri odkrito zahteva, da se ji prisodi Tanger, ki naj bo kompenzacija za špansko stalno mesto v Svetu Zveze narodov. Španska zahteva je zadela na splošen odpor. Francija je gladko odklonila špansko zahtevo, ker nima Tangersko vprašanje nobene zveze s sedeži v Svetu Zveze narodov. Obenem je izrazila Francija svoje začudenje, da ni Španija niti za časa maroških bojev in niti ob priliki obiska španskega kralja v Maroku niti namignila, da bo zahtevala Tanger. Enako stališče zavzema tudi Anglija in je zato blamaža španskega diktatorja skoraj neizogibna.

Črtanje zavezniških vojnih dolgov s strani Amerike. Listi poročajo, da je prišlo v vprašanje medzavezniških dolgov v Ameriki do velikega preokreta v mišljenju ameriške javnosti. Bivši vojni minister Baker piše v »New York Times« da nikakor ni neverjetno, da ameriško ljudstvo v kratkem spozna, da Evropa ne zmore toliko, da bi plačala vse dolgov Ameriki in poleg tega še ogromne obresti. Nastalo bi popolno obubožanje Evrope, kar nikakor ne bi bilo v korist ameriškem gospodarstvu.

Pangalos obtožen veleizdaje. Po poročilu iz Aten bo bivši diktator Pangalos obtožen veleizdaje, ker nikakor ni imel nobene moralne pravice polastiti se diktatorske oblasti. Obenem se bo otvaril proti Pangalosovi tudi proces zaradi korupcije in bo zaplenjeno vse njegovo zasebno premoženje, da se tako vsaj deloma nadoknadi škoda, ki jo je povzročil Grčiji.

SPOMENICA.

Dne 4. avgusta t. l. v Mestnem domu v Ljubljani zborujoče dijaške gospodinjje naj-energičnejše protestirajo proti tolmačenju obstoječega stanovanjskega zakona v tem pravcu, da se smatra dijake za podnajemnike. Ta protest utemeljujejo z dejstvom, da bi tako tolmačenje stanovanjskega zakona imelo za posledico eksistenčno uničenje stotine dijaških gospodinj in temu v posledici onemogočenje izžoljanja stotin in stotin mladini, ki predstavlja inteligenčni naraščaj slovenskega naroda.

Ako se razlaga stanovanjski zakon v tem smislu, da je podnajemnik dijak, ki je v resnici le sostanovalec, tedaj bodo hišni lastniki prepovedali tudi te podnajeme, s tem onemogočili dijaškim gospodinjim si s svojo skrbnostjo in svojim delom prislužiti uže itak skromno preživljanje in s tem onemogočili plačevati uže sedaj visoke najemnine.

Stotine dijaških gospodinj bi bilo brez strehe na cesti in z njimi bi bilo stotinam in stotinam dijakov onemogočeno nadaljevanje njihovih študij. Stotinam in stotinam starih teh dijakov bi bilo naloženo breme, katerega pri obstoječih razmerah ne bi mogli nositi.

Stanovanjski zakon, izdan po ministrstvu socialne politike, mora biti socialen zakon, tedaj za najemnike, za katere je izdan zaščitni zakon, zakon, ki naj ublaži in zmanjšuje stanovanjsko bedo, ne pa zakon, ki jo še poostreje. Zaradi tega opozarjamo merodajne oblasti na nedostanke, kateri bi sledili iz tolmačenja tega zakona v tem pravcu, da je dijak — podnajemnik, kajti v tem slučaju bode zakon poostril stanovanjsko bedo, postal bo nesocialen zakon. Zato pričakujemo da te oblasti ne bodo pripustile, da bi se stanovanjska beda poostрила ter uničila stotine eksistence dijaških gospodinj, onemogočilo izžoljanje stotinam dijakov, upropastilo stotine staršev teh dijakov in slednjič slovenskemu narodu podvezal nadaljni napredek.

PRICETEK ŠOL.

Trirazredna trgovska gremijalna šola v Kranju. Upraviteljstvo vpisuje novince in dosedanje učenke in učence v nedeljo, dne 5. septembra od 9. do 12. ure v osnovnošolskem poslopiju (I. nadst.). Novinci prinese s seboj odpustnico, dosedanjim učencem (ke) zadnje izpričevalo. Redni pouk prične v četrtek, dne 9. septembra ob 8. uri. Vnanji učenci (ke), ki uporabljajo obisk šole železnico, imajo pravico do dijaških vozovnic. — Upraviteljstvo.

Vpisovanje v glasheno šolo in konservatorij Glasbene Matice v Ljubljani se vrši od danes naprej do vsehvi sobote dne 4. t. m. vsak dan od 9. do 12. ure in od 3. do 5. ure pop. v pisarni Glasbene Matice, Gosposka ulica št. 8. I. Učenci naj se zgledajo v spremstvu staršev, seboj pa naj prinesejo zadnja šolska izpričevala. Ukovina ostane ista kakor lansko leto. Poučujejo se poleg solopetja, klavirja in vijolin ter raznih teoretičnih predmetov tudi vsi ostali instrumenti.

Mravlje uničile celo vas.

Bele mravlje so v Španiji velika nadloga, strah in trepet prebivalstva, kjerkoli se pojavijo. Obrambnega sredstva zoper ta mrčesni, tako da morajo ljudje pred milijoni teh živalic bežati, kakor hitro navale na kak kraj.

Najnovejša žrtev množice mravelj je neka v bližini Valencije ležala vas. Mravlje so pridrele v vas pred par tedni nenadoma v takih množinah, da je trajalo več dni, predno je bilo njihovega spreveda konec. Navalile so takoj na hiše ter izpodkopale zidovje tako, da je nevarnost, da se večina hiš poruši. Sprva je mislilo prebivalstvo, da se jih bo moglo ubraniti ter je hišo podprlo s kolli. Obenem so začeli kmetje pobijati mravlje z vsem orožjem, ki jim je bilo na razpolago, s cepci, ognjem in strupom. Toda nič ni pomagalo: ljudje so morali pred strašnimi živalicami pobegniti. Mravlje so napadale celo ljudi, kakor hitro so prišli v njihovo bližino. Izpodkopale so tudi v par minutah kole, s katerimi so podprli kmetje svoje hiše, tako da so bile vse mere, ki jih je podvzelo prebivalstvo zoper nje, brezuspešne. Večina hiš se je že porušila.

Ko so prebivalci vasi videli, da ne morejo proti mravljam ničesar opraviti, so zapustili svoja bivališča ter se izselili. Vlada pretresa vprašanje kako bi mravlje zatrla.

Modno pismo.

Obrobki so letos velike važnosti, ker daje danes kožuhovina mogoče bolj kakor sploh kedaj modelom noto. Rjava in siva kožuhovina je zlasti moderna, bela se uporablja samo pri večernih toaletah, dočim črna sploh ne prilaga v poštev ter jo bo videti samo v obliki celih kožuhovinastih plaščih.

Ker so obrobki večinoma zelo dragi, se uporablja kožuhovina zelo štedljivo. Bogati kožuhovinasti obrobki, kot jih je bilo videti pred dvema letoma tako pogosto, so popolnoma nemoderni (zaninjivo, kako se prilago-

du moda časovnim razmeram) in navadno se obrobijo samo ovratnik in manšete, včasih pa se akcentirajo tudi nekatere markantne črte modela z ozkimi pasji kožuhovine, ki pač ne morejo biti nikdar posebno dragi.

Plašč, ki ga dama lahko nosi prav tako popol-

dne kot zvečer je lahko napravljen iz svile ali pa iz mehkega blaga. Gorenji del je izdelan večinoma v obliki bluze, spodaj ima ozek pas iz kožuhovine; od spodaj pa izhajata na obeh straneh dva volana, ki segata prav do spredaj. Ovratnik je obrobjen s kožuhovino,

rokavi imajo pod komolecem pas iz kožuhovine, širok ravno tako kot kos okrog bokov. Posebno eleganten je svileni plašč. Kroj je preprost (plašč je popolnoma raven zapet s štirimi gumbi in popolnoma podoben možkemu paletaju).

Rudyard Kipling:

Knjiga o džungli.

»Dobro pogledite, volkovi! Sem-li držal dano besedo?« je dejal Mowgli, ko je končal. In volkovi so zalajali: »Da,« razcapan volk pa je zatulil:

»Vodi nas zopet, Akela. Vodi nas zopet, človeški mladič, kajti sili smo te brezpostavnosti in bi še enkrat radi bili svobodno ljudstvo.«

»Nak,« je zarenčal Bagheera, »ne sme biti. Kadar si zopet nabašete želodce, utegne iznova priti besnost nad vas. Ne pravi se vam zastoj svobodno ljudstvo. Borili ste se za svobodo in svobodo sedaj imate. Najte se je, volkovi.«

»Izpahnilo me je človeško krdelo in volčje krdelo,« je vzkliknil Mowgli. »Sedaj hočem loviti v džungli sam.«

»In mi hočemo loviti s teboj,« so se oglasili štirje mladiči.

Tako je Mowgli odšel in je od tistega dne lovil po džungli v družbi štirih mladičev. Vendar ni ostal vedno sam, ker je čez leta vzrastle v moža in se oženil.

Pa to je druga zgodba.

Riki-Tiki-Tavi.

V naslednjih vrsticah je popisan velik dvoboj, ki ga je bojeval Riki-Tiki-tavi po kopalnih sobah velike poletne vile na vojaški postaji Segowlee. Pomagal mu

31 je pri tem Darzec, krojaška pastarica, Chuchundra, muškata podgana, ki se ne upa priti na sredo sobe, temveč se vedno plazi ob zidu, pa mu je dala svet. Ampak Riki-Tiki-Tavi je opravil pravi boj sam.

Riki-Tiki-Tavi je bil mongus (neke vrste ihnevmon), po svojem kožuhi in repu precej podoben majhnim mački, po glavi in vedenju pa docela sličen podlasici. Oči in konec nemirnega gobčka so bili rdečkasti; popraskal se je lahko, kjerkoli se mu je zljubilo, z vsako nogo, sprednjo ali zadnjo, s katero je hotel; rep je mogel napuhati, da je bil videti kot ščetka za steklenice, in ko je drobnel po visoki travi, se je oglašil njegov bojni krik: »Rik-tik-tikki-tikki-čk!«

Neki dan ga je visoka poletna poplava vrgla iz luknje, kjer je bival z očetom in materjo, in ga je nesla seboj po občestnem žlebu, dasi je na moč brcal krog sebe in luskal. Pri tem je našel šop trave, ki je tudi plaval tod; oprijel se ga je in držal, dokler ni izgubil zavesti. Ko se je zopet zavedel, je ležal ves premočen na vročem solncu sredi vrtni poti, in nek majhen deček je zaklical:

»Mrtev mongus je tukaj! Naredimo mu pogreb.«

»Ne,« je rekla mati, »vzemimo ga in ga posušimo. Morebiti vendar ni popolnoma mrtev.«

Nesla sta ga v hišo, kjer ga je velik možak prijel s kazalcem in palcem, vzdignil in dejal, da ni mrtev, temveč samo nezavesten. Zavili so ga v bombaž in ga greli, in kmalu je odprl oči in kihnil.

»Sinko,« je dejal veliki mož (bil je Anglež, ki se

je bil pravkar priselil v vilo), »nikar ga ne straši: bomo videli, kaj naredi.«

Prestrašiti mongusa je sila težavno; od gobčka do repa ga je namreč sama radovednost. Geslo celega monguskega rodu je: »Tekaj okoli in najdi, kaj je novega.« In Riki-Tiki je bil pravi mongus. Ogledal si je bombaž in dognal, da ni dober jesti; tekal je kroginkrog mize, sedel in si uravnaval kožuh, se popraskal in skočil dočku na ramo.

»Ne plaši se, Tedy,« je dejal oče. »Na ta način se namreč hoče sprijazniti s teboj.«

»Au! Pod brado me segeta!« je vzkliknil Tedy.

Riki-Tiki je pokukal dočku za ovratnik, ga povohal za uho in splezal na tla, kjer je sedel in si menal gobček.

»Moj Bog!« je dejala Tedyjeva mati, »in to naj bo divja žival! Tako krotak je mislim, ker smo bili dobri z njim.«

»Vsi mongusi so taki,« je pojasnjeval njen mož. »Ako ga Tedy ne vzdigne za rep ali ga ne poskusi zapreti v kletko, bo cel božji dan letal v hišo in zopet ven. Dajmo mu jesti.«

Dali so mu majhen košček surovega mesa. Riki-Tikiju je bilo meso silno po godu in ko ga je povžl, je odšel na verando, kjer je sedel na solnce in si napuhal kožuh, da bi si ga dodobra posušil. Potem se je počutil vse boljše.

(Dalje prih.)

Najboljša, najcenejša
kotesa in šivalni stroj
so edino

Petelinčevi

znamke

Gritznor, Adler, Phönix

Blizu Prešernovega
spomenika za vodo.

za dom, obrt in industrijo. Pouk brezplačen, ugodni plačilni pogoji. Tudi na obroke. Večletna garancija.

Od dobrega
najboljše je
švicarski
pletilni stroj
DUBIED

Josip Petelinc, Ljubljana

**TISKARNA
MERKUR**

TRGOV. - INDUSTRIJSKA D. D.

LJUBLJANA

Simon Gregorčičeva 13

TELEFON ŠTEV. 552

TISKA ČASOPISE, KNJIG, POSETMICE, BROŠURE, LETAKE, CENIKE, TRG. TISKOVINE I T. D.

Lastna knjigovoznica.

MALI OGLASI

Vsake beseda 50 para, debelo tiskano
Din 1.-.

MODROCE

iz najboljšega domačega in češkega platna, posteljne mreže, zložljive postelje, otomane, dekoracijske patent divane in tapetniške izdelke nudi najceneje

RUDOLF RADOVAN,
tapetnik

Ljubljana, Krekov trg 7.

Potnike

dobro vpeljene sprejme vinska trgovina. Ponudbe in zahteve naj se pošlje na oglasni zavod Kopitar, Ljubljana, Čopova 21/III. pod vinske trgovine.

Stekleno

strečno opeko imajo stalno v zalogi Združene oprekarne d. d. v Ljubljani

PREMOG - ČERIN

Woltova 1/II. - Tel. 56

Iščem

malo, mirno sobico, tudi na periferiji mesta. Prosim naslove na upravništvo »Nar. Dnevnik«.

Na dobro

domačo hrano se sprejmejo abonenti. Stari trg št. 34/II., leva vrata št. 1.

Knjigovodja - bilancist

Išče mesta pri kakem industrijskem podjetju. Po-nudbe pod »Knjigovodja« na upravo »Narodnega Dnevnika«.

Na očite

Narod Dnevnik

„Vinocet“

tovarna vinskega kisa,
d. z o. z., Ljubljana,
nudi

najfinejši in najokusnejši namizni kis iz vinskega kisa.

ZAHTEVAJTE PONUDBO!

Tehnično in higijenično najmodernejše urejena kisarna v Jugoslaviji.

Pisarna: Ljubljana, Dunajska cesta št. 1a, II. nadstropje.

Uprava „Narodnega Dnevnika“

prodaja

makulturni papir

kg Din 4.50.